

praviš: „Denarja mi ne ponujaj! Ako sem grešila, zgodilo se je samo iz ljubezni in težko se pokorim za to. Da, sanjala sem, a sedaj sem se prebudila in občutim prevaro življenja. Bodi srečen, ako utegneš, zame je sreča odmrta“. Čez nekoliko dnij sta si prisezla ženin in nevesta pred altarjem večno zvestobo. Sorodniki in znanci so čestitali novoporočenima, ki sta bila videti vsa v blaženstvu. Kdo vé, nili spremljala moža podoba bivše ljubice kot svareča in kazneča prikazen v življenje?

IV.

V cerkvi se vrši slovesna poroka. Obilo sorodnikov in znancev novoporočenih, nešteta množica radovednih gledalcev napolnila je svetišče. Ob stebru pri urodu sloni bleda, ubožna žena, malo dekletce drži ob roci, dojenčka ima v naročju. Na obrazu se ji bere strast, jeza in obup. Nepremično zre pred oltar, kjer se je baš završil cerkveni običaj in od koder se svatje v dolgi vrsti pomičejo skozi cerkev k izhodu. Tedaj se prerije v prve vrste gledalcev, in ko pride mimo ženin z nevesto, zagrozi mu in zakriči: „Bodi proklet“. Osvetila se je, osramotila njega, a še mnogo bolj sebe. — Ljudje se spogledavajo, šepečejo, posmehujejo ali groze . . . a hipna razburjenost se kmalo poleže, saj ji je uzrok precej navaden. — In ta hip je morda ostrupil vso srečo mladi ženi, — morda, kajti kdo ve, je li njena vest čista?

V.

Sredi trga se je nabrala velika množica krog ubogega starca, ki se je obnemogel zgrudil na tla. Ko ga zopet pripravijo k zavesti, prične pripovedovati, da ga je glad in obnemoglost vsled tega tako prevzela, da so mu izginile moči in zavest. Starčeve solze ganile so množico. Hitro prično nabirati v njegov klobuk milodare, večinoma podajejo drobiž, le malo kdo se hitro zmuza od tod. Precejšnja svotica se mu uroči. Tedaj pa pravi neki prišlec, ko začuje, kaj se je pripetilo: „Ne dajte se begati sleparjem; jaz sem uže večkrat naletel na ljudi, ki na tak način s simulacijo vzbujajo sočutje in si pridobivajo novce“. Ljudje oporekajo temu, nekateri mu vender le priterjujejo. Saj je zlasti v velikem mestu dosti sleparjev, ki izkoriščajo sočutje drugih. In tako tudi ne vemo, je li omenjeni starček zavžil milodare in so okrepčal vsaj za prvo silo in nekaj dni, — ali pa je ob bližnjem vogalu ponovil svoj manevar.

Književnost in umetnost.

Žena — književnica v Carigradu. Slovenke si ne moremo niti misliti, da bi bila kakova slavna pesnikinja ali v obče književnica na razupitej, na pol barbarski turški zemlji, kjer je žena že prava sužnja. In vendar je tudi tam takovih žen. Zastonj vse zatiranje; ako je Stvarnik podelil tak izreden dar, ne morejo ga ovirati, ne morejo zabraniti niti na turški zemlji, da bi ne prišel na dan.

Sarajevska „Nada“ piše: „Ni naroda na svetu,

katerega je obsjalo solnce prosvete, da bi ne rodil vsaj nekaterih žen, ki bi se izkazale na književnem polji. V starem veku so prizori redki. Edini grški narod more se ponašati z nekateri učenimi ženami, a na čelu vseh stoji glasovita pesnikinja Safo.

V srednjem veku je rodil kulturni arabski narod več žen, ki so zavzele odlično mesto ne samo kakor pesnikinje ampak tudi kakor naobražene glavice v zgodovini arabske književnosti. Od vseh vej arabskega naroda pripravil je oni v Španji največ žen za pesniški in književni poklic. Največja arabska pesnikinja Hansa je živel v VII. stoletju. Koliko važnosti so polagali Arabci v Andaluziji na vzgojo svojih hčer, svedočijo nam imena: Ajiša Elbanija, Ajiša Elkurtubijeva, Lubna, Hatica, ki je napisala obsežno delo o muziki i. dr. vse te so visoko učene pesnikinje in pisateljice. Merjem je za vladanja Hakema II. predavala arabsko književnost na visoki šoli v Sevilji in vzgojila mnogo učencev in učenk, katere s ponosom omenja zgodovina arabske književnosti.

Za Arabkami so Perzijanke. Tudi v perzijski literaturi je več učenih žen, med katerimi so osobito: Zubini Nisa in Sala Hatim.

V teh so se vzgledovale Turkinje. Kakor prve turške pesnikinje nam bilježi zgodovina: Zejnebu in Mihrijo. Obe ste živele pred štirimi stoletji za vladanja Mehmeda II. Vzporedno se Zejnebu moreta postaviti poznejši pesnikinji iz XVII. stoletja Ajišejji Nuba in Fitnet. Razven teh imajo Turki še cel niz pesnikinj, med katerimi osobito Ani, Safvet in Lejla. Koliko je meni znano, dala je tudi Hercegovina turški književnosti dve pesnikinji — dve unukinji glasovitega Ali paše Stočevića po imenu Nasiba in Habiba. Pravijo, da je bila Habiba visoko naobražena.

No, tudi današnje Turkinje so vredne, da se na nje ozira učeni svet, nekatere radi osobite izobrazbe, a druge radi posebnega dara. One se ne omejujejo le na spoznavanje Iztoka, ampak za vse vedo in proučavajo, kar je na zapadu. Mnoge med njimi govore, čitajo in pišejo razven iztočnih jezikov tudi dva ali tri evropske jezike. Nekatero pišejo celo v francoskem jeziku. Mislim in trdno verujem, da Alija je na odličnem mestu med modernimi evropskimi pisateljicami, ker njena dela kažejo, da ima velik dar in visoko naobrazbo. Nekatera dela so prevedena tudi na francoski jezik, n. pr.: „Les Musulmanes contemporaines“, Paris, Lemerre edit. V Evropi se je sumilo, ali res to ona piše, ali ne kdo drugi?

Na to je vstal glasoviti turški učenjak Ahmed Midhat ter dokazal, da ona piše vse sama brez nikake pomoči in, da se turška knjiga nadeja od nje še mnogih del, katera ponese njen glas po Evropi.

Za lep primer učenosti in večšega peresa mladih turkinj prevel je Nadin sotrudnik beg Bašagić članek od Remzije hanume, tiskan nedavno v Ikdamu. Prevajalec se nadeja, da ta člančič razbistri pojme o turških ženah in da obrne pozornost čitateljev na musulmanke, o katerih se je dozdej znalo le malo.

Ker bi utegnil članek zanimati tudi naše Slovenke, prinesemo ga morebiti prihodnjič v prevodu. Videle bodo

naše Slovenke, kako zna Turkinja zagovarjati svoje stališče.

Petindvajsetletnica delovanja kiparja Antokolskega. O tem velikem umetniku pisal je pred več leti obširno vrli „Slovanski svet“, sedaj, ko obhaja Antokolskij petindvajsetletnico svojega delovanja piše Sarajevska „Nada“: Rusija se more ponašati s prvim kiparjem na svetu in to je Antokolskij katerega je o priliki njegovega jubileja imenoval car Nikolaj II. državnim tajnikom a pravim članom akademije umetnosti. Antokolsky je eden izmed najženjalnejših kiparjev, Njegova skupina Kaj n in Abel j je delo prve vrste realistično in vseskozi plastično. Antokolskij je malo ne samouk, a vadil se je mnogo let v Parizu, kjer so ga silno hvalili. Od leta 1888. je profesor v akademiji v Petrogradu. V njegovih idejah in modelizaciji je nekaj originalnega kakor v romanih Turgenjeva, Tolstega in drugih Rusov. Ni torej čudo, da mu Rusi, osobito najmodernejši kritiki pripisujejo narodno rusko znamenovanje v umetnosti.

Razne vesti.

Popravek. V 7. št. „Slovenke“ pri spisu „Z Dolenskega“ vrinile so se naslednje pomote: etui in ne etni, fara župnija in ne županija, klec enbrat, kerhljak in ne kerhljsk.

Žensko gibanje na Dunaji. V „Christliche Frauen Zeitung“ čitamo, da bi se dunajskemu ženstvu godila velika krivica, ako bi se mu odrekala velika zasluga o zmagi krščanske - socialne stranke. Krščanske dunajske žene so storile jako mnogo o antiliberalnem gibanju. Podpirale so kristjanske prodajalce s tem, da so kupovale samo pri njih in nobena pri židih; s tem so pa pridobile kristjanske trgovce za kristjanski socializem. V mnogih zborovanjih izreklo se je dunajsko ženstvo za krščanskega kandidata Luegerja in delale so na vse načine in iz vse moči, da so odpravile tudi židovske časopise iz svojih hiš. Dunajsko ženstvo je takoj hrabro stopilo nasproti javljajočemu se sovražniku krščanstva v učiteljstvu in s tem pokazalo, da so žene poklicane zastopnice otroške vzgoje.

R.

Za piruhe. Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani poslale so Litijske-Šmartinske Slovenke za velikonočne piruhe 100 gld. pokroviteljine izrazujoče željo, da bi naša slovenska blagovestnika izprosila ubogim Primorskim bratom in sestram boljših časov.

Naj bi se o velikonočnih praznikih rodoljubke in rodoljubi prav pridno spominjali naše slovenske šolske družbe, ki ima vzvišeni namen obraniti slovensko deco materi Sloveniji!

O angležkih ženah se glasi članek v časopisu „Aube“. Iz njega posnemamo te-le zanimive podatke: Pisatelj G. Steffeus pripoveduje v tem članku, kako gospodarstvene razmere na Angleškem otežujejo in ovirajo — možitve. Opisuje, kakošna pomanjkanja trpi družina, imajoča 500 funtoy šterlingov*) letnih dohodkov, — kako je celo ona sè 700 f. št. prisiljena k varčnosti, mejtem ko je ne-

oženjen prostak z 1—1½ f. št. na teden z vsem oskrbljen v takozvanih „domih“. Ti „domi“ — šaljivo jih nazivljajo modérne „smostane“ — so krasna poslopja, ki imajo poleg majhnih, jako ugodno urejenih stanovanj še zabavne sobe — in krijejo stotine samcev v svojih prostorih. Ti „domi“ delajo sevéda konkurencu zakonom in angležka dekleta so se povsem sprijaznila z mislijo da je večini njih usojeno da ostanejo — samice. Pametna odgoja in razmišljanje te okolnosti pa sta je dovéii do spoznanja, da se treba kar najbolje pripravljati za bodočo samostalnost. Angleško dekle vsled tega ni sanjavo, sentimentalno — nego, čvrsto, dobrohotno po — in izučeno, praktično, delavno bitje, ki sentimentalnost po imenu komaj pozná. — Temeljiteje nego mož se je osvobodilo vsakih predsodkov ter se z neverjetno spretnostjo udomačilo v novih razmerah. S starimi devicami drugih dežel — z onimi bojazljivimi, zasméhovanimi, nestalnimi bitji — nima nikake sličnosti; nasprotno, ona si je svoje vrednosti in neodvisnosti popolnoma in ponosom svesta. Opirajoča se ob natančno znanje in pravo razsodnost socialnih razmér in zahtév so tudi nje politične težnje zrele in nje ideje o rešitvi najperečjih vprašanj toli jasne, napredne in drzne, da tudi v slučajih ako so prekoračivši meje, niso dosegle stavljenega smotra, ostanejo poučljive in zanimanja vredne.

„Die Zeit“.

Slovenke! Kupujte vse le pri Slovencih! V tabakarnah zahtevajte slovenske pošne tiskovine, ker drugače vam jih ne dadó, dasi jih imajo

Sv. Cirila in Metoda družbo podpirajmo,
Pri vsaki priliki me za - njo nabirajmo!

DOMA.

Solnce in zdravje. Že stari Rimljani so znali kolike važnosti za zdravje je solčna svetloba. Imeli so na južni strani svojih stanovanj terase (solaria) kamor so hodili, da so vživali čist, svež zrak in se veselili blagodejnih solčnih žarkov. Tudi sedanji zdravniki priznavajo ugoden vpliv solčnih žarkov ob boleznih osobito plućnih. Tako je prav dobro, ako se takoj v začetku takih boleznih potuje po morji n. pr. v Madejro ali Avstralijo. Celó v naših krajih, kjer je podnebje takó spremenljivo vpliva dolgo bivanje na solnci jako ugodno na nervozne in slabotne bolnike. Ljudje, ki delajo pod zemljo, učakajo jako redkokedaj visoko starost. Gotovo je tudi, da barake in vojašnice niso zdrave, ako ne sije solnce vanje. Izkušnja tudi uči, da se nalezljive bolezni javljajo česče v hišah, ki so v senci, nego v onih, ki so obrnjene proti jugu in sije solnce vanje. Vsakdo naj si prizadeva torej, da biva po leti in po zimi mnogo na solčnih žarkih stanovanja pa naj bodo na stežaj odprta blagodejnim solčnim žarkom, ki so vir moči za mladost, a za starost neobhodna potreba.